

Szerkesztési iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hir-
detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítanak.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyitott cikkeket
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla.

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton.

FÜMUNKATÁRSÁK: Hechschild Lajos Gyergyóban.

Vitos Mózes a központban.

Embery Arpád Udvarhelymegyében.

A biztosítás.

Már-már az őszi időszak napjait éljük, midőn éj-napi fáradságunk gyümölcsét az isteni Gondviselés örökös keze az elemek dúló csapásaitól: jégeső, zápor, zivatar, ragya, sáska stbtől megvédve kezünkbe, szabad rendelkezésünk alá kezdjük venni; — de hol egyúttal tágasabb tér nyílik az emberi gonoszság s ürdögi roszakaratnak arra, hogy a társadalmi önös érdekek harcában oly felszínen lebegő szenvedélyek lángrobbanásához ama veritékes küzdelmek gyümölcsei áldozatul essenek. Értsem a betakarodással rendszeresen beálló tüzesetek idényét. — Ezen szomorú idény nemzeti, társadalmi, sőt állami életünkre nézve oly mélyen sebző bajok szülője, melyeknek orvoslásáról ma már szintén komolyabban kell gondoskodni, mint az eddig történt.

Hogyan történtek ez ideig a károk eleni biztosítások? Társadalmi úton, vagyis az egyéni küzdelmek, az önérdekek millió al- és gyakran aljas fajainak szeszélyes kielégítése, a munka és vagyon relativ eszméinek kizsákmányolása útján és módján. Ugy hogy a társadalom azon tér, melyen és melynek körében már természeténél fogva „a mindennek mindenek elleni harca, ennek nyomán a szolgaság s az ez ellen való harc merülnek fel“ és az egyéni küzdelmek és önérdekek vivják rajta elkeseredett kálváriáikat. — E harc szülte az összes kárbiztosítási intézeteket is, melyek nem ismerik a közérdeket s nem is működhetnek s nem is működnek a közjólét megvalósításán. Itt minden az osztalékra, a haszonra, a nyereségre irányul, ez a fő, és minden egyéb mellékérdek és cél. Oly állapot ez, melyet éppen korunk, mely a közjólét emelése céljából az állameszmén anyyira szeret nyargalni, ha őszinte akar lenni: éppen a közjólét érdekében tovább

igly nem tűrhet el. Kinek vagy minő intézménynek kell tehát ezen állapotot segíteni és az erre vezető ügyet kezébe venni? Megmondjuk röviden. Éppen az államnak, illetőleg az államhatalom képviselői és birtokosainak.

Azért, mert az állam a Gondviselés intézkedése folytán „a különböző ellentétes érdekkörű társadalmi elemekből álló népnek öntudatra, személyiségre; az államban pedig megtestesülésre jutása, — mely a bizonyos számú és helyi érdek által egymáshoz fűzött emberek sokaságát államegészszé tömörítette, összetartozó voltuknak érzetét kölcsönözve nekik“. — Az állam hivatása és kötelessége pedig a polgárok külső viszonyát rendezni, anyagi boldogságát, földi jólétét, azok feltételeit előállítani, szóval: az ember küléletének feltételeiről gondoskodva „az anyagi hatalom“ jellegében a maga körét minden irányban betölteni. De az államnak ezekben egyúttal kötelessége az egyesek működésének, munkájának szabadságát biztosítani, a tért, melyen ez nyilvánul, tisztán tartani, az érdekkellentéteket elsimítani. Mindezek teljesítése nyomán nyeri a „közérdekre való törekvés“, a „közjó megvalósításá“-ra való munkásság jellegét.

Ebből látszik a különbség az állam és társadalom s azok törekvések tárgya és eredményének különbsége között. De kitűnik egyúttal az is, hogy a károk biztosításának, mint a közérdek és közjólét körébe vágó ügynek kezelése egyenesen az állam hivatása és kötelességeihez tartozik. Követeli ezt, egyebeket elhallgatva, fajunk és nemzetünk közgazdasági állapota, mely a rohamosan emelkedő igények és terhekkel legkevésbé sem áll arányban.

Legelőször is meg kell menteni népünket a különfénelkülönfélebb biztosító társulatok nyereségszomjának esélyeitől; —

azután pedig lehetővé, sőt kötelezővé kell tenni, hogy minden kis és nagy gazda, — szóval állampolgár biztosíthassa és biztosítsa is összes anyagi existenciáját. — Ez pedig egyedül és általánosan kötelezőleg csak a biztosítás államosítása által történhetik. Ha t. i. kizárva a társadalmi önérdekek és haszonlesés harcát a tömeges és általánosan kötelező biztosítás által a biztosítási díjtételek összege oly csekély lesz, hogy a legkisebb gazda is adójával a biztosítási díjt minden megerőltetés nélkül és nyugodtan fizetheti meg. Ezzel eleje vétetnék annak, hogy a biztosítási pénzek külföldre vándoroljanak, hogy a tüzesetek akár a gousz gyujtatók, akár önmagukat a biztosítási összeg kicsalása fejében felgyujtók által történtek legyenek — oly gyakoriak legyenek, s hogy egyesek a tüzesetek által anyagilag örökre megsemmisüljenek.

Hogy minél kisebb biztosítási díj fizessenek az egyesek ez mindenkinek érdekében állana, — s akkor miadnki jobban figyelne rá, hogy nehegy egyesek magukat vagy önházukat felgyujtsák, de másfelől a véletlen tüzesetekkel szemben minden egyes — s nem mint ma csak egy bizonyos rész — existenciája biztosítva lenne, mert az állam a tűz ügy, mint jég s egyéb elemi csapások által okozott károkat azonnal, haladéktalanul és a polgárok közjóléte érdekében minden levonás és hiány nélkül kifizetné. Míg ma a nagybárára zsidókezekben levő egyes biztosító társulatok — tisztelet a ritka kivételeknek — rengeteg levonásokat s mondhatjuk, zsarolásokat visznek végbe a tűz és jég stbbi által különben is agyon-sujtott drága pénzen biztosító közönségen.

Ugy hírlik, hogy Baross kereskedelmi miniszter tanulmány tárgyává tette ez ügyet. Valóban társadalmi, faji és nemzetgazdasági szempontokból is alig nyulna égetőbb baj

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Szeretlek...

Szeretlek, édes angyalom!
Mégint csak ezt kell vallanom;
Mint egykor, zsenge lánykorodban,
Nevedre szívem vágyva dobban.

És most szerelmem még nagyobb,
Százszor szerelmesebb vagyok;
Tíz év minden tűzét — egészen
Megitjodón — egyszerre érzem.

Sovárgom első csókodat
És szívem hűséget fogad, —
Ábránd világa, tiszta égbolt:
Füled újra mind, mi szép volt.

Látlak mint méla árvalányt;
Nem kérdezem: mi fáj? mi bánt?
Mégértelek, szívemre zárlak
És búcsút intek a világnak.

Van kis szentélyem, otthonom —
És te velem jössz angyalom!
Megnyilhat az örvény alattam:
Oltárom lángja olthatatlan.

Kapocsnak a gyönyör kevés;
Csalódás, bánat, szenvedés

Forrasztanak úgy két lelket össze,
Hogy nincs a szárnyuk megkötözve.

Ah, én használtam szárnyamat!
Ha jött a kéjes pillanat:
Égi múzsát, földi szerelmet
Együtt találtam én tebed.

Szerelmem és költészetem
Te voltál és te vagy nekem;
Asszony, te menynek folytatása!
Eszmény, te muló percz varázsa!

Szeretlek, a tied vagyok,
Szivedben élek vagy halok;
Örök szerelem mámorának
Habján nyíló rózsáin, csodállak!

Oh édes ajkak! szép szemek!
Vérem lobog, szívem remeg;
Ugy érzem, a hegycsúcsra értem:
Nem juthat magasabbra éltém.

Nem, nem lehetek boldogabb!
Melyről álmodtam: ez a nap;
Szeretnék most megsemmisülni,
Lángok közt az égbe repülni.

Rudnyánszky Gyula.

Makacsság.

A koránkelésnek soha nem voltam barátja
és már kora ifjúságom óta hódoltam annak az
elvnek, hogy sokkal jobb későn kelni, mint korán

— lefeküdni. Ezt az elvet ügyvédi praxisom alatt sem adtam fel. Az ügyvezett „makacsságolás“ nem volt ugyan inyemre, de kiengesztelt az „igazololás“, mint a prókatori lustaság mentő angyala.

Mindig elfogadható ürügyet tudtam felhozni a tárgyaláson való meg nem jelenésem igazolására, a mi olyan elbizakodottá tett, hogy az első idézésre nem is hederitettem.

Egy ízben azonban cserben hagyott a szerencsém, mert olyan igazolással kellett élnem, mit senki el nem fogadhatott valónak — és a mi legbosszantóbb a dologban az, hogy tényleg mégis megtörtént.

Egy vidéki atyafi egyszer azzal kopogtatott be az irodámba, hogy vállaltam el az ő százezer forintos pürét, mert csak hozzám van bizalma, minthogy 48-as elveimnél fogva tudni fogom, mi az igazság.

Hát én persze egy pillanatig se haboztam.

Neki is feküdtem az ügynek nagy buzgósággal és kezdém az igazságkeresés rögös útait a költségvetés drága köveivel kiengyenliteni képzeletemben.

Föltettem magamban, hogy az ügyet nem bizom segédeimre, hanem magam járok el benne.

Kedre tűzte ki a tárgyalást a bíróság, és miután a per egy vidéki törvényszék előtt folyt le, vasárnap este már útnak indultam, hogy korán megérkezsem.

Felséges érzet a biztonság, ha mindjárt csak

